Jeg vil allerførst sige tak til formanden for en beretning - en omfattende beretning holdt i og for sig meget kort, men omfattende fordi den havde fat i en lang række problemer, og det forekommer mig at disse problemer allesammen er velegnede til en meget effektiv og positiv debat her på denne kongres.

Det kan vel ikke undre, at jeg specielt i mit eget indlæg vil beskæftige mig med den politiske, faglige og den samfundsøkonomiske udvikling - måske lidt om hvad der har været, men først og fremmest det som vi må se frem til. Nu vil jeg sige at kongresperioden, den har jo langt fra været nogen nem periode for den socialdemokratiske arbejderbevægelse - netop de sidste 3 år som er vores kongres-periode - hører måske til den mest brogede og den vanskeligste periode, som vi har oplevet i nyere tid indenfor dansk arbejderbevægelse. Det gælder, når vi kigger på den politiske udvikling - det gælder når vi ser på den faglige udvikling og det gælder ikke mindst den samfundsøkonomiske og den sociale udvikling. Baggrunden har jo været en forværring af den økonomiske krise som jo tog sin begyndelse i 72-73, men jeg skal her nøjes med og rigtig beskæftige mig med siden 77, og det ser ud til, at den økonomiske krise den trækker ud, og det gør den både internationalt, men også nationalt.

Der er ingen steder nogen tegn til et effektivt internationalt modspil, man kan vel sige tværtimod, vi er jo realistisk betragtet i den situation, at vi kan konstaterer, at alle bekæmper alle og forsøger at eksportere sine vanskeligheder til dem som man i de fine taler - også ved kongresser og internationale seminarer kalder for sine samarbejdspartnere. Og her overfor må vi selvfølgelig finde frem til, hvad er vores modspil? Ja, der har vi jo

i det danske samfund prøvet stort set alle varianter i den økonomiske politik, men vi har ikke prøvet nogen af dem ret længe af gangen. Der er ingen rigtig holdning eller linje i vores politik synes jeg at jeg må sige. Mest markant er måske forskellen fra december 79 - det der skete i Folketinget på det tidspunkt - og til påskeforliget i maj 1980. Den ændrede hovedlinje i den økonomiske politik som ligger i påskeforliget repræsenterer efter min opfattelse også en ændret holdning og en ændret filosofi, nemlig fra reform og strukturpolitik over til det vi kan kalde for den traditionelle finanspolitik med tilhørende besparelser.

Og så må vi sige, er dette vejen frem for den socialdemokratiske arbejderbevægelse? Jeg ved, at argumenterne for offentlige besparelser har været at man må skære ned

af hensyn til lønmodtagernes realløn efter skat - altså den såkaldte nulstilling af offentlige udgifter i faste priser - men samtidig så gives der fra socialdemokratiets ledelse udtryk for, at vi nu skal tilbage til 1975 i realløn og levestandard. Det er næppe - når man kommer med sådan forslag den tilsvarende skattelettelse som vi fik i 1975 - man tænker formentlig på, at vi skal sættes ned i disponibel realløn til niveauet i 1975. Men dette stemmer imidlertid næppe helt overens med de konkrete tal som ligger for denne periode. Lønmodtagerne har faktisk allerede haft en tilbagegang i den disponible realløn på nuværende tidspunkt, som svare til niveauet i 1975. Vi er nede på 1975-niveauet. Noget kunne tyde på, at man tænker måske mere på det niveau vi havde i 1974, et niveau som naturlig går forud for de omfattende lettelser i indkomstskatten som blev gennemført af venstreregeringen, vi havde den smalle venstreregering som gennem førte en skattelettelse på 7 mia. kr. som gav os en reallønsforhøjelse gennemsnitlig for de lavere indtægtsgrupper som LO repræsenterer ca. 14%, men niveauet før dette skete - altså i 1974 - det er for mentlig det man har i tankerne. Indkomstskatten som dengang jeg nævnte det, blev gennemført af venstreregeringen, som gennemtrumfede denne meget betydelige skattelettelse uden at have nogen form for helhed iøvrigt i den økonomiske politik - og jeg vil godt lægge til - at denne fejltagelse, denne fejlslagne politik har faktisk været stærkt medvirkende til, at vores elendige samfundsøkonomi ser ud sådan som den gør idag.

Hvis det imidlertid er tilfældet, at vi skal sættes tilbage til lønniveauet - reallønsniveauet i 1974, ja så taler vi om et yderligere reallønsfald end det vi har haft indtil nu på en størrelsesorden omkring 12%. 12% i de nærmeste år fra efteråret af, eller fra årsskiftet og det er jo helt anderledes end at tale om at komme ned på 1975-niveauet, for det er fra 75-niveauet vi skal snakke, for vi er nemlig på 1975-niveauet. Med andre ord - det drejer sig - hvis jeg har ret i min opfattelse om et reallønsfald på 12% udover den nedgang på 6% som vi kan forudse i indeværende år, som følge af bestemmelserne fra folketinget i december 79, og som følge af påskeforliget. Det er budgetdepartementets udregninger jeg her referere til. Og det er udover den nedgang på 3%, som vi har haft i årene 77-78 og 79. Jeg kan godt se, der er nogen der kigger når jeg siger 3% - det hænger sammen med, at jeg alene har dette tal fra den lavtlønsgruppe jeg repræsenterer for de offentligt ansatte og de højere lønnede er det ganske væsentligt større tal end det jeg nævner her - men det

er altså for de lavere lønnede grupper på det private arbejdsmarked det her drejer sig om.
Det er alt i alt en samlet nedgang på ca. 20% som vi skal være opmærksomme på. Så vil jeg godt sige, at Danmark er naturligvis blevet klemt voldsomt hårdt, som følge af den internationale økonomiske
krise og de eksplosive stigninger i energipriserne ikke mindst. Det har både været stærkt medvirkende til vores enorme underskud på betalingsbalancen, og det har været årsag til den uhyggelige - jeg siger uhyggelige - stigning i arbejdsløsheden som jo ikke er bremset men fortsætter. Vi erkender klart i fagbevægelsen, at der skal bæres byrder. Det har vi sagt hele tiden under kriseårene - allersidst på LO' s kongres i oktober 1979 - har vi fremlagt vores klare synspunkter om, hvilke vej ud af krisen som vi i den socialdemokratiske arbejderbevægelse bør kæmpe for. Og vi beviste - vi beviste ved vores forhandlinger med regeringen i november og december sidste år, at vi var parate til at sætte handling bag ved ordene.
Det spørgsmål der melder sig det er, hvilken model der nu lægges op til for de kommende år fra partiets side. Det er det jeg er til denne kongres for blandt andet. Hvilken model der lægges op til på baggrund af de reallønsstigninger jeg var inde på før, eller reallønsperspektiver - for det var alt andet end stigninger - på baggrund af de reallønsperspektiver som jeg var inde på før, så må jeg spørge, om man forestiller sig at det alene skal være lønmodtagerne som skal bære byrderne.
Reallønsgaranti var iøvrigt et spørgsmål, som der på LO’s formandsmøde for nyligt blev talt meget om, og det var et klart ønske fra LO's formandsmøde, at man fik etableret et system som gav os en reallønsgaranti. Den model der synes at ligge til grund for de nye tendenser i den økonomiske politik ser for mig således ud: statslige og kommunale besparelser svarende til nulstillingen af de offentlige udgifter i faste priser det betyder reelt nedskæringer fordi der ved reelle udgiftstigninger incl. f.eks. beskæftigelsesplaner og lignende, skal gennemføres kompenserende besparelser på prisstigningerne. Og for det andet, så er der tale om et - ja vil der blive tale om et reallønsfald i den kommende kongresperiode af en størrelsesorden i hvert fald på en 10 til 12% når vi tager vores udgangspunkt i 1. januar 1981. For det tredie, så er det helt soleklart, at der vil blive en markant stigning i arbejdsløsheden fra mellem 170.000 til 200.000 fuldtidsledige pr. år også i kongresperioden. Er det den model som man søger at realisere - er det den model, som man fra kongressen side kan

overse i de diskussioner som vi skal have, jeg må spørge om det er den vi skal vælge. Det mener jeg ikke det er. Jeg er ikke i tvivl om, at vi i den socialdemokratiske arbejderbevægelse bør vælge en anden vej. Både af holdningsmæssige grunde - det vi står for det er jo ganske enkelt noget helt andet. Men også fordi den traditionelle opskrift som jeg her har nævnt, at det er den man tilsyneladende skal ind på, den jo slet ikke virker efter hensigten, det har vi jo set flere af de andre gange, man har prøvet med basis i de gammeldags opskrifter.

Det bør være muligt - ja jeg er overbevist om at det at tilrettelægge en alternativ realistisk linje, som også indeholder en målrettet indsats omkring indkomstdannelsen og beskæftigelsen. Selv OECD peger på det som vi fra LO's side allerede i december måned blev enige med regeringen om, men som aldrig blev gennemført nemlig en overskudsdeling.

Vi står nu overfor en overenskomstsituation, som mildt sagt ikke bliver nemmeste vi har haft. Vi har således, som det er bekendt, aftalt nye forhandlingsregler for overenskomstforløbet og det giver

os mere tid - først og fremmest giver det mere tid til forhandlingerne direkte mellem de berørte overenskomstparter og som derfor prøver på at imødekomme et ønske fra en lang række organisationer både på arbejder og arbejdsgiverside - ønsker om en decentralisering. Men een ting er naturligvis helt afgørende - i forbindelse med en overenskomstfornyelse - og det er forhandlingsviljen. Det gælder både for vor side i fagbevægelsen, men det gælder først og fremmest vel for modpartens side - nemlig fra arbejdsgiverne som sådan.

Vi er fuldt ud klar over fra faglig side, at der ved overenskomstforhandlingerne næppe er plads til de helt store og omfattende resultater. Den barske økonomiske situation er er tilstrækkelig understregning heraf. Og finansministeren har jo allerede været ude og løfte pegefingeren. Derfor så vil vi fra LO's side også pege på krav som i begrænset omfang belaster de samlede lønomkostninger for erhvervslivet. Det er min fornemmelse, at man fra forbundets side vil lægge vægt på en ajourføring af en række lønforhold - ikke mindst i den offentlige sektor er der behov for reguleringer - blandt andet i de lavere lønnede grupper, hvor de omfattende rationaliseringer har fundet sted gennem de senere overenskomster.

Der er også enighed i LO om, at den meget hårdt tiltrængte ajourføring af den nuværende alt for dårlige ATP-pension, den naturligt må prioriteres meget højt. Jeg

synes at jeg skal nævne for kongressen, at den tredobling af bidraget til ATP som vi lægger op til samt den påtænkte bonustilskrivning, som jo er særdeles god på grundlag af det eminent høje renteniveau vi har i kongeriget, at disse ting til sammen vil give en årlig ATP pension for et medlem med fuld ancinitet på ialt mellem 18 og 20.000 kr. Jeg skal ikke her gå i detailler omkring partiets pensionsreformovervejelser, men jeg skal understrege, at vi anser denne forbedring af ATP nu som en automatisk opskrivning hen af vejen i forhold til lønnen i årene frem

over af ATP-bidraget som værende den vej vi fra fagbevægelsens side bør gå for at sikre vore medlemmer. Det gælder ikke mindst de lavest lønnede - der er nemlig ligeløn på dette område - der vil være tale om en fornuftig tillægspension. Vi kan, det må man kunne forstå, vi kan ikke nøjes med en programerklæring om det spørgsmål. Sidst men ikke mindst, så lægger vi fra den samlede fagbevægelse overordentlig meget vægt på, at fastholde solidariteten med de lavtlønnede ved overenskomstforhandlingerne. Jeg vil gerne fastslå, at der her i også ligger en parallel og ligeså stærk solidaritet med de lavtlønnede i den offentlige sektor - jeg skal i denne forbindelse understrege, at de fleste af de lavtlønnede i den offentlige sektor de er medlemmer i LO. Vi har ca. 350.000 af vore medlemmer der er beskæftiget indenfor den offentlige sektor - vi kender problemet.
Vi erkender fra fagbevægelsens side, at tingene hænger kolossalt meget sammen i samfundsøkonomien. Derfor har vi også understreget meget klart, at vi nu lægger alle kræfter i for at opnå et realistisk resultat i forhandlingerne med arbejdsgiverne. Så meget desto vigtigere er det derfor, at den økonomiske politik ikke bagefter fjerner grundlaget for vores overenskomstresultater. Vort mål det er klart at opretholde den nuværende realløn. Jeg er overbevist om, at en forudsætning for at vi de kommende år kan komme nogenlunde helskindet ud af krisen det er, at vi i den socialdemokratiske arbejderbevægelse fastholder sammenholdet omkring den holdningsprægede solidariske linje jeg har været inde på, og at vi er enige om, at vi ikke kan spare os ud af problemerne, men at vi må arbejde os ud af problemerne. Der er ingen vej - du kan spare nok så meget du vil - men du får ikke en tøddel til at afbetale din gæld med, det får du kun ved at arbejde - ved at producere, ved at sælge, ved at handle - det er aktivitet der skal til for at komme ud af vanskelighederne

ikke dødvande. Tak for ordet.